

Μεταπτυχιακή Εργασία

Λασκαράτου Ιωάννα

Το Τσέχικο Σύνταγμα

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών επιστημών
Τμήμα Νομικής, Τομέας Δημοσίου Δικαίου

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Δημοσίου Δικαίου 2004-2005

Μάθημα «Συνταγματικό Δίκαιο»

Διδάσκων: Καθηγητής κ. Α. Γ. Δημητρόπουλος

ΤΟ ΤΣΕΧΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Επιμέλεια εργασίας:
Λασκαράτου Ιωάννα
Καρκούλας Παναγιώτης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Κατά την περίοδο 1968-1992 η Τσεχοσλοβακία αποτελούσε ένα ομοσπονδιακό κράτος αποτελούμενο από δύο οντότητες, την Τσέχικη (Σοσιαλιστική) Δημοκρατία και την

Σλοβάκικη (Σοσιαλιστική) Δημοκρατία. Από το 1992 η Τσεχία αποτελεί ανεξάρτητο κράτος. Το Τσεχικό Σύνταγμα, το οποίο δεν μπορεί να συμπληρωθεί ή τροποποιηθεί παρά μόνο με συνταγματικό νόμο (αρ.9), απαρτίζεται αφενός από VIII επιμέρους κεφάλαια, στα οποία διαγράφεται ο τρόπος οργάνωσης του τσεχικού πολιτεύματος και οι θεμελιώδεις αρχές που το διέπουν αφετέρου από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ο οποίος αποτελεί μέρος της συνταγματικής τάξεως της Τσεχικής Δημοκρατίας (αρ.3). Το ισχύον Σύνταγμα της Τσεχικής Δημοκρατίας υιοθετήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1992 και ισχύει από την 1 Ιανουαρίου 1993 ως το πρώτο Σύνταγμα του ανεξάρτητου τσεχικού κράτους. Από την υιοθέτησή του το Σύνταγμα τροποποιήθηκε από διάφορους Συνταγματικούς νόμους .

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ I-VIII:

Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο I (αρ. 1-14), όπως συνάγεται εύλογα από τον τίτλο του, αναλύονται οι Θεμελιώδεις διατάξεις που διέπουν την Τσεχική Δημοκρατία -πρωτεύουσα της οποίας είναι η Πράγα (αρ. 13)- η οποία είναι Κράτος δικαίου, κυρίαρχο, ενιαίο και δημοκρατικό, που σέβεται τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του ανθρώπου και του πολίτη (αρ.1). Ο λαός είναι πηγή κάθε κρατικής εξουσίας, την οποία ασκεί εμμέσως, δια των συντεταγμένων πολιτειακών οργάνων, ο συνταγματικός, ωστόσο, νόμος μπορεί να προβλέψει περιπτώσεις κατά τις οποίες ο λαός ασκεί άμεσα την κρατική εξουσία (αρ.2§§1-2). Χαρακτηριστική είναι η ελευθερία με την οποία περιβάλλεται η δράση των πολιτών, αφού έχουν εκ του Συντάγματος το δικαίωμα να πράττουν οτιδήποτε δεν απαγορεύεται από το Νόμο, κανείς δε δεν μπορεί να τους υποχρεώσει να πράξουν κάτι που δεν επιβάλλει ο Νόμος (αρ.2§4). Το πολιτικό τσεχικό σύστημα θεμελιώνεται στον ελεύθερο ανταγωνισμό των πολιτικών κομμάτων(αρ.5) και στην αρχή της πλειοψηφίας, η οποία πρέπει, βέβαια, να μεριμνά και για την προστασία των μειονοτήτων(αρ.6). Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η μεταβολή των ουσιαστών χαρακτηριστικών του δημοκρατικού κράτους δικαίου (αρ.9§2). Κατοχυρώνεται, περαιτέρω, η υπερνομοθετική ισχύς των διεθνών συνθηκών των σχετικών με τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες του ατόμου, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί (αρ.10), με σκοπό προφανώς την ένταξη της Τσεχικής Δημοκρατίας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης .

Στο Κεφάλαιο II (αρ.15-53), ρυθμίζονται η δομή και η λειτουργία της νομοθετικής εξουσίας` αυτή ανήκει στο Κοινοβούλιο, το οποίο αποτελείται από 2 επιμέρους σώματα, τη Βουλή που αποτελείται από διακόσιους βουλευτές -οι οποίοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους και να έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν (αρ.19§1) - εκλεγόμενους για

τέσσερα χρόνια, και τη Γερουσία που περιλαμβάνει ογδόντα ένα γερουσιαστές -που πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 40ο έτος της ηλικίας τους και να έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν (αρ.19§2)- εκλεγόμενους για έξι χρόνια. Η Γερουσία ανανεώνεται κάθε δύο χρόνια κατά το 1/3 της (αρ.15-16). Οι εκλογές, στις οποίες συμμετέχει κάθε Τσέχος πολίτης που έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του (αρ.18§3), διεξάγονται βάσει της αρχής της αναλογικής αντιπροσωπεύσεως προκειμένου για την ανάδειξη των μελών της Βουλής, ενώ για την ανάδειξη των γερουσιαστών βάσει της αρχής του πλειοψηφικού συστήματος (αρ.18§§1-2). Κανείς δεν μπορεί να είναι μέλος και των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου (αρ.21), η ιδιότητα δε είτε του βουλευτή είτε του γερουσιαστή είναι ασυμβίβαστη με το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, το λειτουργήμα του δικαστή και άλλα εκ του νόμου προβλεπόμενα λειτουργήματα (αρ.22). Επίσης, ασυμβίβαστη είναι η ιδιότητα βουλευτή ή γερουσιαστή που είναι μέλος της Κυβέρνησης, με την ιδιότητα αφενός του Προέδρου ή Αντιπροέδρου της Βουλής ή της Γερουσίας ή αφετέρου μέλους συμβουλίου, εξεταστικής ή κοινοβουλευτικής επιτροπής (αρ.32).

Οι βουλευτές και γερουσιαστές αφού εκλεγούν και πριν αναλάβουν τα καθήκοντά τους δίνουν όρκο πίστης στην Τσεχική Δημοκρατία, ορκίζονται ακολούθως στην τιμή τους να ασκούν το λειτουργήμα τους προς το συμφέρον όλο του λαού, ολοψύχως και ενσυνειδήτως (αρ.23§3), αν δε αρνηθούν να ορκισθούν ή αν δώσουν όρκο υπό επιφύλαξη παύει και η θητεία τους (αρ.25 περ.α'). Ισχύει, επιπροσθέτως, το ακαταδίωκτο του βουλευτή για γνώμη που εκφράζει στη Βουλή ή την Γερουσία, υπόκειται δε μόνο στην πειθαρχική δικαιοδοσία του Σώματος του οποίου είναι μέλος (αρ.27§2). Για την ποινική του δίωξη απαιτείται άδεια του Σώματος του οποίου είναι μέλος . Απαγορεύεται, επίσης, η σύλληψη βουλευτή ή γερουσιαστή, εκτός αν πρόκειται για αυτόφωρο έγκλημα (αρ.27§5). Οι νόμοι ψηφίζονται μόνο από τη Βουλή, εκτός α) εάν αυτή έχει διαλυθεί και β) συντρέχει επείγουσα ανάγκη, οπότε δύναται και η Γερουσία να ψηφίσει νομοθετικές πράξεις, αρκεί να μην πρόκειται για

θέματα που σχετίζονται με το Σύνταγμα, τον κρατικό προϋπολογισμό, τον απολογισμό, τον εκλογικό νόμο και τις διεθνείς συνθήκες του αρ.10, θέματα για τα οποία προφανώς επιφυλάσσεται αποκλειστική αρμοδιότητα της Βουλής (αρ.33§§1-2). Τα σώματα ευρίσκονται σε διαρκή σύνοδο (αρ.34§1), η οποία τερματίζεται με τη λήξη της θητείας της, ή πρόωρα με τη διάλυσή της (αρ.34§4)· στην διάλυσή της μπορεί να προβεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στις περιπτώσεις που προβλέπει το αρ.35, όχι όμως κατά την διάρκεια της περιόδου των 3 μηνών που προηγούνται της λήξεως της θητείας της (αρ.35§2).

Για να διασκεφθεί εγκύρως η Βουλή απαιτείται η παρουσία του 1/3 τουλάχιστον των μελών της, ενώ για την έγκυρη λήψη αποφάσεως απαιτείται η έγκριση της πλειοψηφίας των παρόντων μελών της (αρ.39§2). Ειδικά, όμως, για τη λήψη απόφασης για την κήρυξη πολέμου ή για να επιτραπεί η παρουσία ξένων στρατευμάτων στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας απαιτείται η συγκατάθεση της πλειοψηφίας του όλου αριθμού των μελών της Βουλής και των μελών της Γερουσίας(αρ.39§3). Για την ψήφιση, τέλος, συνταγματικού νόμου και την κύρωση των διεθνών συνθηκών του αρ.10 απαιτείται η πλειοψηφία των 3/5 του όλου αριθμού των βουλευτών και των 3/5 των παρόντων γερουσιαστών (αρ.39§4). Σε ορισμένες περιπτώσεις το Σύνταγμα απαιτεί τη συγκατάθεση Βουλής και Γερουσίας (αρ.40). Βασικές αρμοδιότητες Κοινοβουλίου: Οι προτάσεις νόμου υποβάλλονται στη Βουλή (αρ.41§1) και, όταν πρόκειται για προτάσεις νόμου για τον κρατικό προϋπολογισμό και απολογισμό υποβάλλονται μόνο από την Κυβέρνηση και συζητούνται και ψηφίζονται σε δημόσια συνεδρίαση μόνο από τη Βουλή (αρ.42§§1-2).

Άλλη σημαντική αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου είναι η δυνατότητά του να αποφασίζει την κήρυξη καταστάσεως πολέμου, εάν η Τσεχική Δημοκρατία δεχθεί επίθεση ή εάν αυτό είναι αναγκαίο για την τήρηση των δεσμεύσεων που απορρέουν από διεθνή συνθήκη για κοινή άμυνα εναντίον επιθέσεως (αρ.43§1). Μόνο με άδεια των δύο Βουλών μπορεί να αποφασιστεί η αποστολή των ενόπλων δυνάμεων εκτός της επικρατείας της Τσεχικής Δημοκρατίας (αρ.43§2).

Οι διεθνείς συνθήκες οι σχετικές με τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, τις πολιτικές και οικονομικές συνθήκες γενικού χαρακτήρα καθώς και οι συνθήκες των οποίων η εκτέλεση απαιτεί ψήφιση νόμου, χρήζουν εγκρίσεως από το Κοινοβούλιο (αρ.49), ψηφίζονται δε από το Κοινοβούλιο κατά τον ίδιο τρόπο όπως και οι προτάσεις νόμου.

Επιπλέον, η Βουλή υποχρεούται να ψηφίσει εκ νέου ήδη ψηφισθέντα νόμο, που έχει αναπεμφθεί σε αυτήν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εντός 15 ημερών από την ημέρα κατά την οποία του διαβιβάστηκε. Αν ο αναπεμφθείς νόμος επαναψηφισθεί από την πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών εκδίδεται, διαφορετικά θεωρείται ότι δεν εγκρίθηκε (αρ.50).

Βασικές αρμοδιότητες Κυβέρνησης: Η Κυβέρνηση έχει το δικαίωμα να δίδει τη γνώμη της για όλες τις προτάσεις νόμου, ελλείψει δε γνώμης της εντός 30 ημερών από την ημέρα κατά την οποία της διαβιβάστηκε η πρόταση νόμου, τεκμαίρεται ότι η Κυβέρνηση συμφωνεί (αρ.44§§1-2).

Τα μέλη της Κυβέρνησης οφείλουν να απαντούν στις ερωτήσεις που τους υποβάλλονται από βουλευτές, εντός 30 ημερών από την ημέρα της υποβολής (αρ.53§§1-2).

Βασικές αρμοδιότητες Γερουσίας: Κάθε πρόταση νόμου που εγκρίνεται από τη Βουλή διαβιβάζεται στην Γερουσία (αρ.45), η οποία συζητεί και λαμβάνει απόφαση επ' αυτής εντός 30 ημερών από της διαβιβάσεως σε αυτήν (αρ.46§1), εάν δεν εκφράσει γνώμη εντός της προθεσμίας αυτής τεκμαίρεται ότι η πρόταση νόμου υιοθετήθηκε (αρ.46§3). Η σπουδαιότητα του

σώματος της Γερουσίας συνάγεται ενδεικτικά και από τα εξής: α) εάν αυτή απορρίψει την πρόταση νόμου, η Βουλή υποχρεωτικά αποφαινεται εκ νέου (αρ.47§1), β) εάν αναπέμψει την πρόταση νόμου στη Βουλή με προτάσεις τροποποιήσεων, η τελευταία ψηφίζει την πρόταση νόμου όπως διαμορφώθηκε από την Γερουσία (αρ.47§2).

Στο Κεφάλαιο III, που τιτλοφορείται «Εκτελεστική Εξουσία», αφενός αναλύονται οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας (αρ.54-66) και αφετέρου σκιαγραφείται η λειτουργία της Κυβέρνησης (αρ.67-80).

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αρχηγός του Κράτους (αρ.54§1) εκλέγεται από το Κοινοβούλιο (αρ.54§2), και συγκεκριμένα πρέπει να συγκεντρώσει την πλειοψηφία των ψήφων του συνόλου των βουλευτών και την πλειοψηφία των ψήφων του συνόλου των γερουσιαστών (αρ.58§2). Αν δεν επιτευχθούν αυτές οι πλειοψηφίες, ακολουθεί δεύτερη

ψηφοφορία και αν και πάλι δεν εκλεγεί ΠτΔ διεξάγεται και τρίτη ψηφοφορία· αν, τέλος, αποβεί άκαρπη και η τρίτη ψηφοφορία, διεξάγεται νέα εκλογή (αρ.58§3-8). Ο ΠτΔ δεν υπέχει ευθύνη κατά την άσκηση των καθηκόντων του (αρ.54§3) , η θητεία του διαρκεί 5 χρόνια και αρχίζει από την ορκωμοσία του (αρ.55). Ο ΠτΔ, ομοίως προς τους βουλευτές, ορκίζεται στην τιμή του να εκπληρώνει τα καθήκοντά του προς το συμφέρον όλου του λαού, ομοψύχως και ενσυνειδήτως (αρ.59) . Η σπουδαιότητα που αποδίδεται στον όρκο συνάγεται από το γεγονός ότι εάν αρνηθεί να δώσει όρκο ο ΠτΔ ή αν ορκισθεί με επιφύλαξη, θεωρείται ότι δεν εξελέγη (αρ.60). Οι προϋποθέσεις εκλογής στο αξίωμα του ΠτΔ συμπίπτουν με τις προϋποθέσεις που θέτει το Σύνταγμα για την εκλογή ενός πολίτη στο σώμα της Γερουσίας, δηλ. ο υποψήφιος να έχει συμπληρώσει το 40ο έτος της ηλικίας του και να έχει το δικαίωμα του εκλέγειν (αρ.57 σε συνδ. με αρ.19§2). Δεν επιτρέπεται να εκλεγεί για περισσότερες από δυο συνεχόμενες θητείες (αρ.57§2). Οι αρμοδιότητες του ΠτΔ είναι πλείστες, μεταξύ των οποίων ο διορισμός των δικαστών του Συνταγματικού και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και του Προέδρου και Αντιπροέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (αρ.62 περ.ε',στ',ι') , η άσκηση του δικαιώματος χάριτος και μειώσεως των ποινών που επεβλήθησαν από δικαστήριο (περ.ζ'), η παροχή αμνηστίας (αρ.63

περ.ι') και η παροχή και απονομή τιμητικών διακρίσεων και παρασήμων (περ.η'). Πέρα από τις ρητά εκ του Συντάγματος αναγνωριζόμενες υπέρ αυτού αρμοδιότητες, ο ΠτΔ ασκεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα που του αναθέτει ο νόμος (αρ.63§2).

Θεσπίζεται, επίσης, το ακαταδίωκτο του ΠτΔ, ο οποίος δεν μπορεί να συλληφθεί ή διωχθεί ποινικά ή για διοικητικό παράπτωμα ή για κάθε άλλο έγκλημα (αρ.65), παρά μόνο για εσχάτη προδοσία ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου και κατόπιν κατηγορίας της Γερουσίας (αρ.65§2) .

Η Κυβέρνηση, το ανώτερο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας (αρ.67§1), συγκροτείται από τον Πρωθυπουργό, ο οποίος διορίζεται από τον ΠτΔ (αρ.68§2), τους αντιπροέδρους της Κυβέρνησης και τους Υπουργούς. Η κυβέρνηση είναι υπεύθυνη ενώπιον της Βουλής, από την οποία ζητεί και ψήφο εμπιστοσύνης (αρ.68§§1 και 3). Τα μέλη της Κυβερνήσεως δίδουν όρκο, ενώπιον του ΠτΔ, στην τιμή τους ότι θα ασκούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και ότι δεν θα καταχραστούν ποτέ την εξουσία που τους δόθηκε (αρ.69§§1-2). Η Κυβέρνηση μπορεί να ζητεί ψήφο εμπιστοσύνης από την Βουλή (αρ.71), η δε Βουλή μπορεί να υποβάλει κατά της Κυβέρνησης, δια 50 τουλάχιστον βουλευτών, πρόταση δυσπιστίας, η οποία για να γίνει δεκτή απαιτείται η πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών (αρ.72§1-2). Τέλος, η Κυβέρνηση λαμβάνει τις αποφάσεις της συλλογικώς και με πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών της(αρ.76§§1-2).

Το Κεφάλαιο IV, είναι αφιερωμένο στην ανάλυση της λειτουργίας και της οργάνωσης της Δικαστικής Εξουσίας, η οποία ασκείται στο όνομα της Δημοκρατίας από ανεξάρτητα Δικαστήρια (αρ.81)· το εν λόγω Κεφάλαιο επιμερίζεται σε δυο τμήματα, στο ένα εκ των οποίων γίνεται λόγος για το Συνταγματικό Δικαστήριο (αρ.83-89) ενώ στο άλλο για τα δικαστήρια εν γένει (αρ.90-96).

Το Συνταγματικό Δικαστήριο, που εγγυάται την τήρηση της συνταγματικής τάξεως (αρ.83), συγκροτείται από 15 δικαστές, οι οποίοι διορίζονται για θητεία 10 ετών υπό την προϋπόθεση ότι έχουν α) λευκό ποινικό μητρώο , β) το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στην Γερουσία, γ) δίπλωμα ανωτέρων νομικών σπουδών και δ) πρακτική εμπειρία τουλάχιστον 10 ετών σε νομικό επάγγελμα (αρ.84§§1 και 3). Προκειμένου να αναλάβει τα καθήκοντά του ο Δικαστής του Συνταγματικού Δικαστηρίου οφείλει να δώσει όρκο, διαφορετικά, δηλ. σε περίπτωση αρνήσεως ορκωμοσίας ή σε περίπτωση ορκωμοσίας υπό επιφύλαξη, θεωρείται ότι δεν ορκίστηκε (αρ.85). Υπέρ του Δικαστή του Συνταγματικού Δικαστηρίου κατοχυρώνεται το ακαταδίωκτο· προβλέπεται, ειδικότερα, ότι για την ποινική δίωξή του απαιτείται συγκατάθεση της Γερουσίας, αλλιώς η ποινική δίωξη παύει οριστικά· περαιτέρω, συλλαμβάνεται μόνο σε περίπτωση τελέσεως αυτοφώρου εγκλήματος, οπότε και απαιτείται η συγκατάθεση του Προέδρου της Γερουσίας προκειμένου να επιτραπεί η δίωξη του συλληφθέντος

προσώπου (αρ.86§§1-2). Οι αρμοδιότητες του Συνταγματικού Δικαστηρίου απαριθμούνται στο αρ.87, ορισμένες, ωστόσο, από αυτές (ειδικότερα, η απόφαση α) για την ακύρωση κανονιστικών πράξεων ή ορισμένων διατάξεων τους εφόσον είναι αντίθετες προς τον νόμο και β) για τις συγκρούσεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργάνων της κεντρικής εξουσίας και

των Ο.Τ.Α.) μπορούν δια νόμου να ανατεθούν στο Ανώτατο Δικαστήριο (αρ.87§2). Οι αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους, εκτός και αν το ίδιο το Δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά. Οι εκτελεστές αποφάσεις του είναι υποχρεωτικές για όλα τα όργανα και όλα τα πρόσωπα (αρ.89§§1-2).

Το σύστημα οργάνωσης της Δικαιοσύνης στην τσεχική έννομη τάξη, περιλαμβάνει i) το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο είναι το ανώτερο δικαστικό όργανο (αρ.92), ii) το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, iii) τα ανώτερα δικαστήρια, iv) τα περιφερειακά δικαστήρια και v) τα τοπικά δικαστήρια (αρ.91)· κύρια αποστολή, πάντως, όλων των δικαστηρίων είναι η υπεράσπιση του δικαίου με τα προβλεπόμενα εκ του νόμου μέσα (αρ.90). Οι δικαστές διορίζονται από τον ΠτΔ για αόριστο χρόνο θητείας (αρ.93§1) . Προϋποθέσεις για το διορισμό πολίτη ως δικαστή είναι α) να έχει λευκό ποινικό μητρώο και β) να κατέχει δίπλωμα ανωτέρων νομικών σπουδών (αρ.93§2)· δεν απαιτείται, εν προκειμένω, ούτε δεκαετής πρακτική εμπειρία σε νομικό επάγγελμα ούτε δικαίωμα του εκλέγεσθαι στη Γερουσία, όπως συμβαίνει προκειμένου περί διορισμού Τσέχου πολίτη στο Συνταγματικό Δικαστήριο (πρβ. αρ.84). Κατά κανόνα, τα δικαστήρια αποφαίνονται ως μονομελή δικαστικά όργανα και μόνο όταν το προβλέπει ο νόμος αποφασίζουν σε πολυμελή σχηματισμό· στη λήψη αποφάσεων μπορεί να συμμετέχουν και απλοί πολίτες, σε ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων που καθορίζει ο νόμος (αρ.94§§1-2). Η διαδικασία είναι πάντα προφορική και δημόσια, εκτός αν προβλέπει αντίθετα ο νόμος, και οι αποφάσεις απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση (αρ.96§2), οι δε διάδικοι έχουν ίσα δικαιώματα ενώπιον του δικαστηρίου (αρ.96§1). Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι ο εφαρμοστέος στην επίδικη υπόθεση νόμος είναι σε δυσαρμονία με ένα συνταγματικό νόμο, υποχρεούται να παραπέμψει την υπόθεση στο Συνταγματικό Δικαστήριο (αρ.95§2).

Στο Κεφάλαιο V ο τσέχος συνταγματικός νομοθέτης προβλέπει (αρ.97) επιπλέον την ύπαρξη ενός ανεξάρτητου οργάνου επιφορτισμένου με τον έλεγχο της διαχείρισης της κρατικής περιουσίας και την εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού . Το όργανο αυτό που ονομάζεται Ελεγκτικό Συνέδριο διαθέτει Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο διοριζόμενους από τον Πρόεδρο της Τσέχικης Δημοκρατίας κατόπιν προτάσεως της Βουλής, σε αντίθεση με την Ελλάδα όπου οι σχετικές προαγωγές γίνονται μεν με προεδρικό διάταγμα

αλλά κατόπιν πρότασης του Υπουργικού Συμβουλίου (άρθρο 90 Ελληνικού Συντάγματος). Συνταγματική κατοχύρωση γνωρίζει στο Κεφάλαιο VI και η Τσέχικη Εθνική Τράπεζα η οποία και αποτελεί κεντρική τράπεζα του Κράτους με κύριο στόχο τη σταθερότητα του τσέχικου νομίσματος. Οποιαδήποτε δε παρέμβαση στις δραστηριότητές της γίνεται μόνο με νόμο (αρ.98).

Το Κεφάλαιο VII του τσέχικου συντάγματος και ειδικότερα τα άρθρα 99 έως 105 ρυθμίζουν τα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το τσέχικο σύνταγμα επιφυλάσσει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης τύπο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Βασικός οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης στην Τσέχικη Δημοκρατία αποτελεί η κοινότητα ενώ οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης ανώτερης βαθμίδας είναι οι επαρχίες και οι περιφέρειες, των οποίων η σύσταση ή η διάλυση είναι δυνατή μόνο με συνταγματικό νόμο. Κάθε κοινότητα δε αποτελεί τμήμα οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ανώτερης βαθμίδας και διοικείται αυτόνομα από αντιπροσωπευτική συνέλευση. Το ίδιο συμβαίνει και με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ανώτερης βαθμίδας. Η σύνθεση της αντιπροσωπευτικής συνέλευσης τετραετούς θητείας προκύπτει μέσω ψηφοφορίας μυστικής, καθολικής, ίσης και άμεσης ενώ οι αρμοδιότητές της προκύπτουν μόνο από σχετικό νόμο. Στις αρμοδιότητες αυτές μπορεί να συμπεριληφθεί και η άσκηση κρατικής διοίκησης αλλά μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος .

Το Κεφάλαιο VIII με την ονομασία «μεταβατικές και τελικές διατάξεις» καθορίζει μεταξύ άλλων την ημέρα θέσης σε ισχύ του τσεχικού συντάγματος (αρ.106 έως 113). Σπουδαίας σημασίας είναι το άρθρο 112 το οποίο προσδιορίζει τη συνταγματική τάξη της Τσέχικης Δημοκρατίας. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό το Σύνταγμα, ο Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, οι συνταγματικοί νόμοι που ψηφίσθηκαν σύμφωνα με Σύνταγμα και τους συνταγματικούς νόμους της Εθνοσυνέλευσης της Τσεχοσλοβακικής Δημοκρατίας, της Ομοσπονδιακής Συνέλευσης της Τσεχοσλοβακικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας και του Τσεχικού Εθνικού Συμβουλίου, οι σχετικοί με το καθεστώς των συνόρων της Τσέχικης Δημοκρατίας νόμοι και οι συνταγματικοί νόμοι του Τσέχικου Εθνικού Συμβουλίου οι οποίοι ψηφίσθηκαν μετά την 6η Ιουνίου 1992 συνιστούν τη Συνταγματική τάξη της Τσεχικής Δημοκρατίας.

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ:

Ένα εκ των πλέον σημαντικών χαρακτηριστικών της τσέχικης συνταγματικής πραγματικότητας αποτελεί η υιοθέτηση και ψήφιση του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών του 1992. Το άρθρο 3 του τσέχικου Συντάγματος προβλέπει σχετικά ότι ο Χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών του 1992 αποτελεί μέρος της συνταγματικής τάξης της Τσέχικης Δημοκρατίας . Επιπλέον το

άρθρο 112 του τσέχικου Συντάγματος, όπως ανωτέρω ανεφέρθη, ρητά ορίζει αναλυτικότερα ότι η συνταγματική τάξη της Δημοκρατίας της Τσεχίας περιλαμβάνει το τσέχικο Σύνταγμα, τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών του 1992 και μία σειρά άλλων συνταγματικών νόμων. Από τα παραπάνω καθίσταται εύκολα σαφές ότι η τσέχικη συνταγματική έννομη τάξη επιφυλλάσσει στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και κατά συνέπεια στο σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών του ανθρώπου μία ιδιαίτερη θέση και μία «αυτονομία» σε σχέση με το υπόλοιπο κείμενο του τσεχικού Συντάγματος. Σε αντίθεση με την ελληνική έννομη τάξη, στην οποία τα δικαιώματα και οι ελευθερίες προστατεύονται από ένα πλέγμα διατάξεων ενσωματωμένων στο ελληνικό συνταγματικό κείμενο (μέρος δεύτερο του ελληνικού συντάγματος το οποίο περιλαμβάνει σχετικά τα άρθρα 4 έως 25), ο τσέχος συνταγματικός νομοθέτης αφιερώνει ειδικό κείμενο συνταγματικής ισχύος για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Στόχος του τσέχου νομοθέτη συνιστά πιθανόν ο τονισμός της σημασίας του σχετικού Χάρτη, ενόψει και των προηγηθεισών ιστορικών εμπειριών και συνθηκών, διαπίστωση που ενισχύεται από τις πρώτες γραμμές του Χάρτη. "Η Προεδρία του Τσεχικού Εθνικού Συμβουλίου εκδίδει το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ως αποτελούντα τμήμα της συνταγματικής τάξεως της Τσεχικής Δημοκρατίας...Η Ομοσπονδιακή Συνέλευση, μετά πρόταση του Τσεχικού Εθνικού Συμβουλίου και του Σλοβακικού Εθνικού Συμβουλίου.. ενθουμούμενη τις πικρές εμπειρίες της περιόδου κατά την οποία τα δικαιώματα του ανθρώπου και οι θεμελιώδεις ελευθερίες καταπατήθηκαν στη πατρίδα μας...Ψήφισε αυτόν τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών". Η μη ένταξη του προστατευτικού πλαισίου των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στο κείμενο του τσεχικού Συντάγματος υποδηλώνει την ιδιαίτερη προσοχή και έμφαση που η τσέχικη έννομη τάξη προσδίδει στα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Με την επιλογή του συνεπώς αυτή ο τσέχος συνταγματικός νομοθέτης με τρόπο εμφατικό και ταυτόχρονα πανηγυρικό προβαίνει στην κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, των πολιτικών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των εθνικών και φυλετικών μειονοτήτων, των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων καθώς και του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και άλλων μορφών νομικής προστασίας.

Στο πλαίσιο αυτό μεταξύ άλλων προστατεύονται και κατοχυρώνονται από τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες η ικανότητα δικαίου, το δικαίωμα στη ζωή, η ανθρωπίνη αξία, το απαραβίαστο του προσώπου και της ιδιωτικής του ζωής, η ατομική ελευθερία, η ανθρωπίνη αξιοπρέπεια, η προσωπική τιμή, το δικαίωμα στην περιουσία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα κληρονομικής διαδοχής, το απαραβίαστο της κατοικίας, το απόρρητο της αλληλογραφίας, η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής, η ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκευτικών πεποιθήσεων, η

ελευθερία επιστημονικής έρευνας και καλλιτεχνικής δημιουργίας και η εκδήλωση της θρησκείας.

Ο Χάρτης θεμελιώνει και μία σειρά πολιτικών δικαιωμάτων όπως η ελευθερία έκφρασης και το δικαίωμα στην πληροφόρηση, το δικαίωμα του αναφέρεσθαι, το δικαίωμα ειρηνικής συναθροίσεως, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα συμμετοχής στη διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων. Η έμπνευση για τον τσέχο συνταγματικό νομοθέτη από την γερμανική μεταπολεμική συνταγματική εμπειρία αντανακλάται μεταξύ άλλων στο άρθρο 23 το οποίο προβλέπει το δικαίωμα αντίστασης στην περίπτωση κατάλυσης του δημοκρατικού συνταγματικού συστήματος.

Επιπλέον ο τσέχος συνταγματικός νομοθέτης απαγορεύει τη δυσμενή μεταχείριση ανθρώπου που ανήκει σε εθνική ή φυλετική μειονότητα και αναγνωρίζει δικαίωμα άσκησης πολιτιστικής δραστηριότητας, διάδοσης πληροφοριών στη μητρική του γλώσσα, εκπαίδευσης στη μητρική του γλώσσα, χρησιμοποίησης της μητρικής γλώσσας στις σχέσεις με τη διοίκηση και συμμετοχής στις αποφάσεις για κάθε υπόθεση που αφορά στις εθνικές

και φυλετικές μειονότητες .

Από τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα κατοχυρώνονται στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών του 1992 το δικαίωμα επιλογής εργασίας και άσκησης βιομηχανικής ή εμπορικής δραστηριότητας ή οικονομικής εν γένει δραστηριότητας, το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι με άλλα άτομα για την προστασία οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων, το δικαίωμα ίδρυσης συνδικαλιστικών οργανώσεων, το δικαίωμα σε δίκαιο μισθό και σε ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας, το δικαίωμα για αναγκαία βοήθεια προς εξασφάλιση των ελαχίστων υλικών συνθηκών επιβίωσης ατόμων που βρίσκονται σε ανάγκη, το δικαίωμα γυναικών, εφήβων και μειονεκτούντων σε αυξημένα μέτρα προστασίας της υγείας και σε ειδικές συνθήκες εργασίας, το δικαίωμα προστασίας της υγείας, η προστασία της οικογένειας, το δικαίωμα στην εκπαίδευση, η προστασία πνευματικών δικαιωμάτων και το δικαίωμα σε ικανοποιητικό περιβάλλον και σε ικανοποιητικό πλαίσιο ζωής. Τέλος ο Χάρτης αφιερώνει μεγάλο μέρος στην προστασία του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και άλλων μορφών νομικής προστασίας . Ο Χάρτης παρουσιάζει έναν μάλλον μοναδικό μηχανισμό για τη ρύθμιση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων. Το μετακομμουνιστικό τσεχοσλοβάκικο κράτος αντιμετώπισε το δίλημμα της προστασίας των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων από τη μία και το οικονομικό αντίκτυπο στον κρατικό προϋπολογισμό από την άλλη. Η λύση βρέθηκε σε ένα μηχανισμό που τέθηκε στον Χάρτη. Ο Χάρτης εγγυάται μία λίστα οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων ως τέτοιων, ενώ

το πεδίο των δικαιωμάτων που είναι εφαρμόσιμα ρυθμίζεται από μία «κανονική» πράξη της Βουλής .

Προτού καν ο τσέχος συνταγματικός νομοθέτης προχωρήσει στις γενικές διατάξεις του Χάρτη προβαίνει σε μία σειρά διαπιστώσεων ή αναφορών. Αναγνωρίζει λοιπόν το απαραβίαστο των φυσικών δικαιωμάτων του ανθρώπου, των δικαιωμάτων του πολίτη και την υπεροχή του νόμου, κάνει μνεία των κοινών αποδεκτών αξιών της ανθρωπότητας και των παραδόσεων της δημοκρατίας και της αυτονομίας του τσέχικου και σλοβάκικου έθνους και προσδιορίζει τον στόχο της εξασφάλισης των ως άνω αναφερόμενων δικαιωμάτων επικαλούμενος το δικαίωμα για αυτοδιάθεση των δύο εθνών και αναλογιζόμενος την ευθύνη του στις μελλοντικές γενεές. Να σημειωθεί ότι οι διατάξεις του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών σε πληθώρα σημείων έχουν σχεδόν ταυτόσημη διατύπωση με αντίστοιχες διατάξεις του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (παραδείγματος χάριν το άρθρο 3 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών με το άρθρο 21 του Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,). Τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών διακρίνει μία πληρότητα όσον αφορά το ρυθμιστικό του πεδίο και μία αποφασιστικότητα όσον αφορά τις ρυθμίσεις του.

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΣΕΧΙΑ :

Ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα (αλλά και την εξωτερική πολιτική) η Ουγγαρία, η Τσεχία και η Πολωνία παρουσιάζουν μία κοινή παράδοση, η οποία και διαμορφώθηκε από την επιρροή που δέχθηκαν από την Βιέννη. Σύγχρονα, το 1991 οι ηγέτες της Ουγγαρίας, Πολωνίας και Τσεχοσλοβακίας σε συνάντησή τους ανανέωσαν παλαιότερη τους απόφαση περί οικονομικής συνεργασίας και συμπεριέλαβαν και το πεδίο της εξωτερικής πολιτικής στοχεύοντας απώτερα σε πλήρη συμμετοχή τους στους δυτικούς διεθνείς οργανισμούς. Και τα τρία κράτη έδωσαν στο πλαίσιο αυτό προσοχή στα ανθρώπινα δικαιώματα μέσω της εξωτερικής τους πολιτικής εν μέρει για να ικανοποιήσουν τους δυτικούς εταίρους τους. Η κεντρική Ευρώπη όσον αφορά τις παραδόσεις σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα παρουσίαζε πάντα ορισμένα στοιχεία κοινωνικής αυτονομίας. Η γεωπολιτική ταυτότητα της Τσεχίας εξηγεί την διαμορφούμενη στον τομέα αυτό κατάσταση: Από την μία υπήρχε η ελπίδα να γίνει δεκτή από τη Δύση και από την άλλη υπήρχε ο φόβος να κυριαρχηθεί από την Ανατολή. Αν συνυπολογισθούν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, η γεωγραφική γειτονία με το

τρίτο ραϊχ και τη Σοβιετική Ένωση γίνονται αντιληπτά ορισμένα δεδομένα. Η Τσεχία αν και θεωρούσε τον εαυτό της δυτικό κράτος συχνά βρέθηκε στη σφαίρα επιρροής ανατολικής δύναμης. Αν και υπήρξε στο εσωτερικό της αξιοσημείωτη υποστήριξη των ατομικών δικαιωμάτων, διεθνείς αλλά και εσωτερικές πολιτικές απέτρεψαν την πλήρη κατοχύρωσή

τους. Στα 1920 και 1930 η Τσεχοσλοβακία ήταν μία οργανωμένη συνταγματική Δημοκρατία που διέθετε συνταγματικό δικαστήριο με εξουσίες πρωταρχικής νομοθέτησης. Η αρχή δικαίου και η νομική επιστήμη ήταν ιδιαίτερα αναπτυγμένες στην Τσεχοσλοβακία. Μετά το τσεχοσλοβάκιμο πραξικόπημα τον Φεβρουάριο του 1948 μία περίοδος εγκατάστασης σοσιαλισμού ξεκίνησε και είκοσι χρόνια αργότερα, στα 1968, ο σοσιαλισμός για σύντομο διάστημα φόρεσε ανθρώπινο ένδυμα υπό τον Alexander Dubcek. Η άνοιξη της Πράγας και η προσπάθεια συνδυασμού του σοσιαλισμού με ορισμένα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα ακολουθήθηκαν από μία σοβιετικής έμπνευσης στρατιωτική παρέμβαση από κράτη του συμφώνου της Βαρσοβίας και από συναφή καταπίεση εκ νέου της προσωπικής ελευθερίας. Η πολιτική αντίθεση μεταφράστηκε σε ένα μικρό κίνημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τον περίφημο Χάρτη 77. Έτσι η Τσεχία σε αντίθεση με την Ουγγαρία και την Πολωνία είχε ευθεία εμπειρία λειτουργίας φιλελεύθερης ή οιονεί φιλελεύθερης δημοκρατίας για δύο δεκαετίες. Γενικά η παράδοση φιλελεύθερου συνταγματισμού, αν και δέχθηκε πλήγμα από σαράντα χρόνια κομμουνισμού, υπήρξε η ισχυρότερη στην πρώην κομμουνιστική κεντρική Ευρώπη.

Το να διαμορφώσεις συναισθήματα και σκέψεις είναι πολύ πιο δύσκολο από το να διαπλάσεις συντάγματα και νόμους επί τη βάση των αντίστοιχων των δυτικών δημοκρατιών, όπως ένας δικαστής του συνταγματικού δικαστηρίου της τσέχικης δημοκρατίας σημείωσε. Σήμερα, η τσέχικη κυβέρνηση προσπαθεί να συνθέσει σταθερά την επιθυμία για κοινωνική ασφάλεια και την επιθυμία για ατομική ελευθερία, ιδίως σε οικονομικά θέματα. Η εικόνα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι καλή. Η Τσεχία είναι πλέον μία φιλελεύθερη δημοκρατία όπου δεν λαμβάνουν χώρα πολιτικές ή άλλες εκτελέσεις, υπάρχει habeas corpus, οι δίκες είναι δίκαιες και δημόσιες και υπάρχουν ελεύθερες εκλογές, ελευθερία λόγου και ελεύθερη και ειρηνική συνάθροιση και συναναστροφή. Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι εκλείπουν ενίοτε σημαντικά προβλήματα για τα δικαιώματα, όπως και σε άλλες φιλελεύθερες δημοκρατίες. Έτσι ενδεικτικά υπάρχουν δυσχέρειες για την παροχή ασύλου σε όσους τη ζητούν, προβλήματα πρόσβασης των δημοσιογράφων στην πληροφόρηση, καταχρήσεις από τη αστυνομία και υποβίβασμός του ρουμανικού πληθυσμού. Η προτεραιότητα της Τσεχίας επί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά την εξωτερική της πολιτική είναι να αποδείξει την ειλικρινή της προσκόλληση στους διεθνείς και ιδίως τους ευρωπαϊκούς κανόνες και στην κοινή εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η προσπάθεια γίνεται όλο και πιο έντονη στο ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της ενταξιακής πορείας της Τσεχίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά τη δεκαετία 1990-2000 έλαβε χώρα μία αναδόμηση του συνταγματικού συστήματος στην Τσεχοσλοβακία και την Τσέχικη Δημοκρατία. Χαρακτηριστικό της αναδόμησης αυτής υπήρξε η μετάβαση από ένα κομμουνιστικό Σύνταγμα σε ένα Σύνταγμα μίας δημοκρατικής χώρας. Εξάλλου η περίπτωση της Τσεχοσλοβακίας αποτελεί και ένα παράδειγμα συνταγματικού μοντέλου όπου υπήρξε ειρηνική διαίρεση ενός ομοσπονδιακού κράτους σε δύο ανεξάρτητες κρατικές οντότητες. Εξάλλου Η τσέχικη συνταγματική έννομη τάξη υφίσταται μία αναδόμηση με στόχο τη συμβατότητά της με την συμμετοχή στο NATO και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εγγυήσεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ετέθησαν στο επίκεντρο της συνταγματικής μεταρρύθμισης από το 1990. Έτσι το τσεχοσλοβάκιμο/τσέχικο συνταγματικό σύστημα συμπληρώθηκε από τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών το 1991. Εξάλλου η γενική προσέγγιση των διεθνών συνθηκών στην Τσεχοσλοβακία και μετέπειτα στην Τσεχία συνίσταται σε έναν δυαδισμό. Κατά συνέπεια για να έχουν οι διεθνείς συνθήκες ισχύ στο τσέχικο εσωτερικό νομικό σύστημα πρέπει να μεταπλαστούν σε έναν τσεχικό νομικό κανόνα (παραδείγματος χάριν μέσω νόμου). Εξαιρέση στην δυαδιστική αρχή αποτελούν οι διεθνείς συνθήκες ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, οι οποίες είναι άμεσα εφαρμόσιμες και υπερτερούν των απλών νόμων.

Από το 1996 ως το 2001 το τσέχικο κοινοβούλιο συζήτησε 13 προτάσεις για συνταγματικές τροποποιήσεις οι οποίες στόχευαν στο να κάνουν το τσέχικο συνταγματικό σύστημα συμβατό με το τη μελλοντική συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όλες οι προτάσεις απορρίφθηκαν στα διάφορα στάδια της νομοθετικής διαδικασίας. Στην πορεία ωστόσο με την συνταγματική τροποποιητική πράξη 395/2001 (ή ευρωπαϊκή τροποποίηση όπως αποκαλείται) μία σειρά νέων συνταγματικών άρθρων εισήχθη στο συνταγματικό κείμενο με τον ως άνω αναφερθέντα στόχο. Για αυτό το λόγο η πολιτική συμφωνία να ρυθμισθεί η τσέχικη προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω συγκεκριμένης συνταγματικής πρόβλεψης απλώθηκε σε όλο το κοινοβουλευτικό φάσμα. Η ευρωπαϊκή συνταγματική τροποποίηση συντίθεται από διάφορα στοιχεία τα οποία εντοπίζονται στα άρθρα 1, 10, στο νέο άρθρο 10a και 10b, 87 και 95. Μία περαιτέρω εφαρμογή της ευρωπαϊκής συνταγματικής τροποποίησης είναι η συνταγματική πράξη επί του δημοψηφίσματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υιοθετηθείσα το 2002. Η πράξη δημοψηφίσματος σχεδιάστηκε δε ειδικά

προκειμένου να διενεργηθεί το δημοψήφισμα για την προσχώρηση της Τσεχίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.